

Brandval
Stiftet
1983
Historielag

Brandvalitten

Fra årsmøtet i Historielaget

Nr. 2 Mai 2013 28. årg.

Brandvalitten

Medlemsblad for Brandval Historielag

INNHOOLD

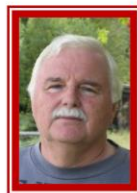
Noen ord fra lederen, <i>Terje Hauger</i> og fra redaktøren, <i>Halvor Noer</i>	s 2
Veien mot vest av <i>Per Skogrand</i>	s 3
Bureisingbruket Myrdal av <i>Trygve Myrvold</i>	s 6
Skoleavis av <i>Halvor Noer/Martha Boger</i>	s 8
Slekt fra Øyer av <i>Halvor Noer</i>	s 10
Hvem er den ukjente?	s 11
Momenter fra årsmeldinga	s 12
Årsmelding Husflidlaget av <i>Marika Rymoen</i>	s 13
Kongsvingers utvikling fra <i>Jan G. Hokaasen</i>	s 14
Syforeningen Munter av <i>Per Skogrand</i>	s 15
Referat fra Årsmøtet av <i>Tone Johnsen</i>	s 16
Bøker med mer til salgs	s 18
Gamle leker av <i>Anne Marie Halvorsen</i>	s 19
Ord og uttrykk og Av ordenes saga av <i>Tor Aarstad</i>	s 20
Arrangementer	s 24
Redaksjonen:	
Halvor Noer, redaktør	tlf.: 62 82 63 51 e-post: noer@east.no
Terje Hauger	tlf.: 62 82 55 34 e-post: thauger2@online.no
Ole Erik Ruud, lay out	tlf.: 62 82 61 11 e-post: olerr@online.no
Ole Lunder, annonser	tlf.: 62 82 66 22 e-post: olunder@online.no
Hjemmeside:	www.brandvalhistorielag.no/
Trykk: Flisa Trykkeri AS	62 45 50 60

Forsidebilde:

Kasserer Ole Johannes Østberg leser fra regnskapet. Sekretær Tone Johnsen og leder Terje Hauger følger med. Foto Halvor Noer.

Noen ord fra lederen:

Vi har allerede vært i gang en stund etter årsmøtet. Det som står for døren er Tundagen 1. juni. Det meste er på plass, men det er mulig å få med andre aktiviteter, bl.a. når det gjelder underholdning. Så dersom dere har noen ideer er det bare å ta kontakt.

Når neste nummer av Brandvalitten kommer i begynnelsen av september, har vi allerede jobbet både med Grendevandringen og Bussturen. Dere finner det på sistesida. Meld dere på i god tid, da blir det lettere å planlegge detaljene, for eksempel bestilling av mat. Som dere også ser på sistesida planlegger vi to dugnader på Skineb, 2. mai og 30.mai., og vi regner med godt oppmøte (som vanlig)!

Vi får besøk fra USA 21.juni. Det er *Solørlaget of America* som kommer og vi planlegger et besøk på Skineb. Vi kommer med mer informasjon senere, via e-mail og på møter.

Hilsen *Terje*

Redaktøren melder:

På loft og i kjeller skjuler det seg mye verdifullt i mange hjem. Vær ikke for raske til å kaste. Det gjelder både gjenstander, gamle dokumenter og gamle bilder. Helge Landfastøien fant noen gamle bøker etter lærer Alf Larsen på sitt loft: *Vårt skoleblad* i tre bøker. Det er lokal skole-/kulturhistorie. Se hvor fin håndskrift Martha hadde i 1932 på side 9!

Johan Seglsten arbeider med stoff om den gamle folkeskolen. Si i fra til Jan G. Hokaasen om dere har bilder, dokumenter eller opplysninger om de eldste skolene og om omgangsskolene. Det finnes sikkert gjemt mye rundt i gamle hus som ingen kjenner til lenger. Få det fram i lyset.

Per skriver om den gamle veien mot vest. Det finnes mange slike glemte veifar. Vi tar gjerne imot flere slike beskrivelser, men vi er avhengig av å få lagt de inn på et kart.

Hilsen *Halvor*

Veien mot vest

av Per Skogrand

Dette er litt av historien om veiene oppe i Vestroa. Vi skal først ta for oss den gamle veien på nordsiden av Agnåa.

Fra Breen gikk veien til sveitserboligen, hvor det var ei bratt kneik opp mot åsen, hvor veien gikk ganske flatt, før den svingte ned mot mølla. Etter denne veien lå en heim som ble kalt Åshjemmet. Her er det bare en grop igjen der huset sto. Det ble sagt at de som bodde der var trollkyndige og kunne stoppe blod. Det var en som hadde hogd seg stygt og var kommet i hus på Sørli, men blødde mye. En av ungene på Sørli sprang da ned til Åshjemmet for å få hjelp. Og så fort ærendet var sagt, stoppet blodet og renne på den skadde. Forbi dammen i Bingsfløyta tar veien av ved Bingsjordet. Like ved fylkesveien lå den gamle kaldkilden med iskaldt friskt vann. Her hentet Sigurd Solli sitt vann med to bøtter hengende i vassåk, før han fikk innlagt vann. Videre går veien opp Bingsjordet mellom de to Bingsgårdene. Like ovenfor står de tre store gamle engelske granene (lerketrær).

De to Bingsgårdene, med de tre engelske granene i bakgrunnen. Foto: Per Skogrand 2011.

Her tok stien/veien av som gikk til Bergjordet, plassen som i dag bare har steinrøyser og steingjerder og vise frem. Denne veien går her over noen store skjær så det er tørr grunn. Like ved lå ei gresslette som taterne brukte, og det sies at her ble den legendariske Stor-Johan født. Bjørn Neskvern hadde hørt historien for mange år siden og skrev den ned på følgende vis:

Per Skogrand f. 1952

Jeg har hørt at mange av Storjohansslekta har lurt på hvor egentlig Storjohan ble født. Dette er historia om Storjohan slik jeg fikk den fortalt av noen gamle gubber der vi satt ved felovnen i ei gammel skogsbrakke langt inn på Vestmarkas skoger en vår for mange år siden. Hvor mye som er sant eller oppdiktet vet jeg ikke.

Bjørn Neskvern
f. 1930

En gang på attenhundretallet kom et taterfølge bestående av mann og barn, kone og noen yngre medlemmer etter vegen oppover Bingsjordet i Brandval. Følget siger sakte oppover jordet, for kona er høyst fruktsommelig og har hatt veer det meste av dagen. Følget hadde tenkt seg over Gruvåsen mot Grue, men da kona ble sjuk, måtte de slå seg til på sletta mellom Bingen og Nordfjeld.

Unga ble sendt til skogs for å hente kvist og ved til et skikkelig bål, mens mannen fikk reist teltet og laget sengeleie til den syke kona. Mat hadde følget lite av, bare en liten brødbit til hver. Ut på natta ble veene til kona verre og verre, og familien ble svært nervøse. På morgensiden var fødselen i gang, og kona vred seg i sterke smerter. Da barnet som var svært kraftig, kom til verden, falt kona i uvett. Mannen fikk tullet noen filler om gutten og la ham til brystet til moren, men hun var fremdeles i uvett og reagerte ikke. Gutten skrek fortvilet etter mat. Mannen visste ikke sin arme råd, men fant til slutt ut at han skulle gå ned til Bingen for å høre om han skulle få kjøpt litt mjølk til gutten. Men først tok han gutten i armene og gikk tre ganger rundt bålet og ga ham navnet Johan.

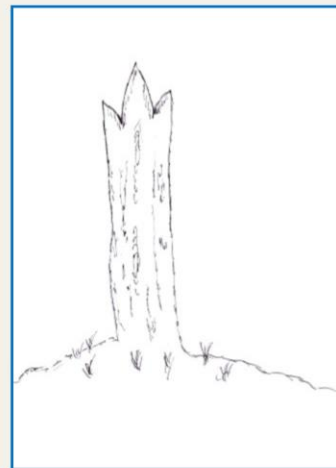
Kommet inn i Bingen spør han kona Kersti om å få kjøpt litt melk da den nyfødte gutten hans holder på å dø for mora er bevisstløs og mangler melk. Men i Bingen sto kua og skulle kalve, så de hadde ikke melk. Gubben seg da sammen på krakken ved bordet og ga seg helt over. Da tok Kersti ei stor øse og sprang til fjøset. Der sto ei merr som hadde fått føll og Kersti satte seg på huk under merra og melket øsa full. Kommet inn på kjøkkenet gir hun melka til gubben, samtidig som hun tar med seg en pose urter og blir med gubben til taterbålet. Der blander hun mjølka med kokt vann og får noen dråper i gutten. Deretter koker hun opp ei gryte med urteavkok og får helt litt i den bevisstløse kjerringa. Om litt kommer kjerringa til seg sjøl, men hun er meget svak. Taterfølget må bli på sletta ved Bingen i mange dager, og Kersti gjør mange turer til taterfølget med merramjolk til gutten som vokser og trives. Etter hva de gamle gubbene fortalte var dette Storjohans første dager her i verden, som etter hvert vokste opp og ble sjølv høvdingen for Storjohanslekta.

Slik slutter Bjørn Neskvern historien.

Her tar veien av som i dag går til plassen Solhov og Bergjordet. Gutua her kalles nautgarden. Like bortenfor denne sletta lå det for mange år siden en danseplass, denne var nok i bruk tidlig på

1900 tallet. Karen Bråten født 1895, fortalte at hun som ungjente satt oppe på skjæret og hørte på musikken og dansemoroa.

Veien går videre over tunet på Nordfjeld, og like ved låven tar veien av til Bråten. Veien videre gikk på nedsiden av låven med flere grunder, før en kommer til Nylend (Vestli) som var en husmannsplass under Fjeld. Like før Nylend tar det en vei av til Nordseth. Like ved veien her så jeg i min barndom en revefelle som tidlig ble forbudt.

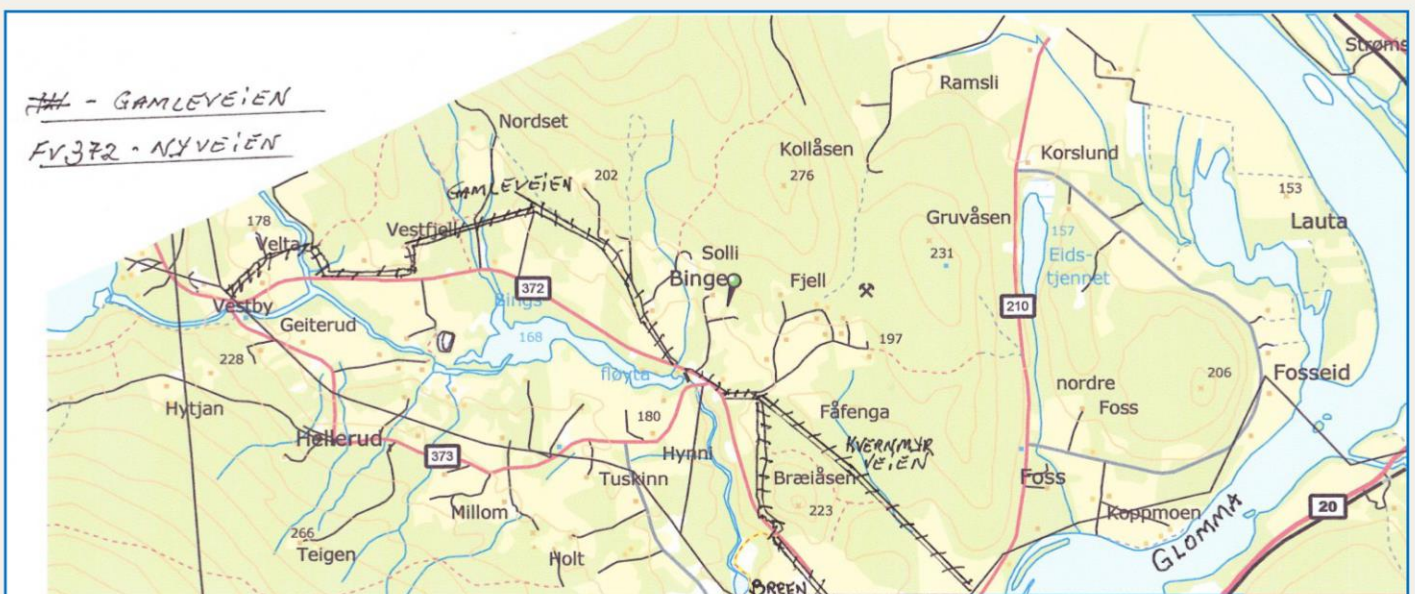

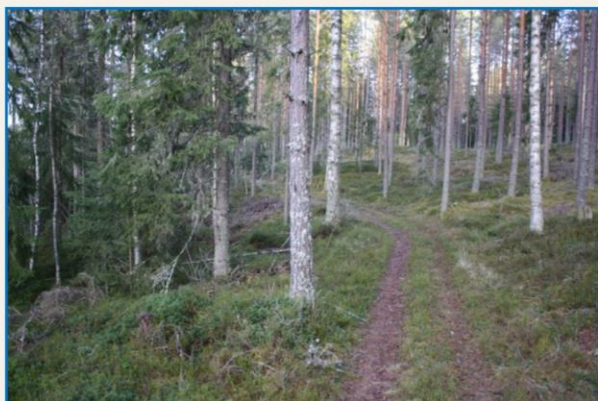
Revefelle:
Disse var mellom 1,5 og 2 meter høye og på spissen i toppen ble det festet et åte, for eks. ei høne.
De to hakkene var ganske dype og var skjært skarpe. Når reven hoppet opp for å ta åtet, var tanken at det ene eller begge forbena skulle havne i disse skarpe hakkene, og reven ville bli hengende fast av egen tyngde.

Disse fellene ble tidlig forbudt, da mange dyr pintes i disse innretningene.

Fella måtte ses til ofte, for og korte lidelsen for reven som hang der.

Tegning: Per Skogrand

Fortsatt er veien riktig så fin noen plasser, og den blir brukt ganske flittig som turløype. Like til høyre på bildet ligger ei av flere dyregraver i området.

På venstre side ligger en liten haug som heter Fløhaugen. Oppe på denne haugen er det ei stor grop i bakken, som er litt utgravd i senere tid, men det har trolig vært dyregrav her for de ligger her helt forbi Nordseth. Vet om seks dyregraver i dette område, så her har folk streifet omkring i uminnelige tider.

Veien fortsetter bak Nylendlåven ned gutua til den krysser nåværende Nordsethvei. Videre går veien i bløtt terreng. Det er vel ikke uten grunn at området rundt kalles Blautbekken. Her ligger veien dypt i terrenget og det er nok ikke få kjerrehjul og meier som har satt slike spor. Noen hundre meter før Vestfjeld krysser veien den gamle vinterveien hvor tømmerlassene ble kjørt ned til Bingsfløyta.

Ved Vestfjeld svinger veien ned mot den nåværende Odalsveien. Veien gikk forbi Snyten og Haugland før den svingte nordover. Etter noen hundre meter gikk det bru over Agnåa til Velten og derfra gutua opp til krysset ved Haugom/Vestby.

Veivalget vestover var nok mye diskutert, mange ville ha veien opp ved den gamle Foss saga og videre opp til Nylandsjordet og ned til mølla. Denne ble kalt Kvennmyrveien og ble brukt når det var tunge lass vestover, for Bræi-alle'n var bratt og det samme var en sving med ei kneik der sveitserboligen ligger i dag.

Det var også snakk om å legge veien vestover på sørsiden av Bingsfløyta. Her ble det slått ned påler der traseen skulle gå - mye etter den gamle veien, men fra Hellerud skulle den skjære rett over mot Alfheim. Det ble også snakket om vei

tett langs åa på sørsiden. Denne ville da ha kommet inn på nåværende vei i bønn av Hellerudbakken.

Men så ble det til slutt bestemt at traseen på nordsiden av Bingsfløyta var den beste, Ingeniør Leif Seeberg, var entreprenør på anlegget, han hadde ei kone som var dårlig til beins, men hun var med ham i blant. Det sies at hun da satt på et teppe ved Damhaugen, mens han arbeidet. Bulldozerkjører var Reidar Bråthen, han ble jo også kalt "bulldozer-bråthen"

Den nye veien ble startet anlagt 1949 fra Breen langsetter Bræiåsen, litt lenger ned mot åa enn den gamle, videre vestover langs med nordsiden av Bingsfløyta, med ny bru over Agnåa og opp Haugomsjordet,

Denne bulldozeren er identisk med den som ble brukt under veibyggingen, Bulldozerkjører på bilde er Reidar Bråthen "bulldozerbråthen".

Det bakre hjulet for beltene hadde havarert og dozeren sto ved Breen Mølle, Reidar Bråthen hadde med nytt hjul i bilen, men kom ikke lenger enn til Sveitserboligen ved Breen på grunn av regn og gjørme. Så da tok han hjulet på ryggen og gikk til mølla. Vekta på hjulet ble anslått å veie 150 kilo, så det var nok mange tunge løft, selv for en med kjempekrefter.

Bilde utlånt av Alf Bråthen.

Foto: Per Skogrand 2013

Under arbeidet med nyeveien ble denne jernklumpen/steinen funnet. I området er det funnet slaggrester etter blestergrop. Men om denne er fra blestring vet ingen. Steinen er på størrelse som et kålhode og veier 12,5 kg. Den ble bare kalt meteoritten på folkemunne.

Bureisingsbruket Myrdal

av Trygve Myrvold

Bureising på Rymoen

På grunn av akutt mangel på mat etter første verdenskrig, økende arbeidsledighet og konjunktur-omslaget i 1920, vedtok staten i 1921 å gi støtte til nydyrking og bureising. Støtten ble gitt i form av rentefrie lån i 7 år og diverse former for støtte til reising av uthus og våningshus. Det ble satt krav til bureiserens alder, størrelse på bruket og til bureiserens årlige inntekt og formue. Selskapet Ny Jord var stiftet i 1908 og arbeidet ved å kjøpe dyrkingsfelt og på særlige vilkår gi økonomisk støtte til bureisere. I en del tilfeller ble det i enkelte kommuner gjort tilsvarende anstrengelser for å hjelpe interesserte mennesker til slik bureising. I Brandval var kommunen en pådriver og medhjelper, og det ser ut til at Ny Jord overtok administrasjonen av bureisingsfeltet mot slutten av perioden.

Under gnr 107 Daler bnr 10 lå en skog på ca 500 dekar. Gjennom flere skoghandler har skogen hatt en rekke eiere, Ole Ruud kjøpte eiendommen i 1907, men solgte den videre i 1913 til Ole Glorviken og Sigurd Svenneby, Våler. Brandval kommune kjøpte eiendommen i 1918 og avskoget den. Arealet ble delt opp til bureisingsfelt som ble solgt videre i perioden fra 1922 til 1934. Fra arealet ble også avsatt veg-grunn til det som i dag er Rymovegen.

Trygve Myrvold f. 1936

Gnr 107 bnr 10 ble delt opp i 8 parseller på vel 40 dekar og fordelt slik: Bnr 14 Vestland, bnr 16 Skogstad, bnr 17 Myrdal, bnr 18 Skogli, bnr 20 Grøndal, bnr 21 Gausdal og bnr 30 Norstad (to bruk).

I dag er alle brukene dyrket opp. Brukene består for det meste av sandjord, men de nordligste brukene har sterke islett av myrjord.

Gnr 107, bnr 17 Myrdal

Alle brukene har sin egen historie, men av de 8 brukene kjenner jeg bnr. 17 Myrdal best. Min farfar, Martin Myrvold (1873-1955), kjøpte bruket i 1922. Han flyttet hit sammen med farmor Augusta Myrvold (1876-1946) og barna Minius, Bernt, Morten, Konrad, Bertha, Aasta og Martha som alle var født i Græsberget. Minius døde i 1917, Bernt og Martha døde i 1924. Bertha og Aasta flyttet ut så snart de fikk seg arbeid og stiftet etter hvert egne familier.

Ved hjelp av Asbjørn Nordby og den 17 år gamle sønnen Morten, startet arbeidet med å skaffe hus til familien. Huset de bygde var et "ferdighus", et plankehus av 3"x 7" plank som kom fra Sørumsand og var ferdig pløyd, kappet og klart til oppsetting. Bureisinga ble finansiert av pantelån i Landbruksbanken. Tilsvarende plankehus ble satt opp på brukene bnr 14 Vestland og bnr 20 Grøndal.

Myrdal ca. 1960

I stua på Myrdal ca. 1925. Foran fra v. Bertha, Martin, Augusta og Aasta. Bak står Morten og Konrad.

Parallelt med husbygginga begynte farfar, far og Konrad å bryte opp jorda som lå mellom huset og vegen. Arbeidet måtte foregå ved hjelp av spett, grev, spade og stubbebryter. Stubbebryteren var utlånt av kommunen og ble brukt felles på alle nybrottene.

Så snart et mindre område var gjort rent for stubber og greiner, fikk de hjelp av Gudbrand Sormerud som hadde "hestebeite" med plog. Han pløyde stykket og på denne måten kunne jorda gradvis settes i stand til dyrking av poteter, neper og korn. En hageflekk ble opparbeidet, bærbusker og et epletre ga tilskudd av c-vitaminer. Det ble også plass til syrinbusk og blomster.

Et fjøs ble satt opp av et gammelt tømmerhus, låve av vanlig skurlast ble satt opp av Asbjørn Nordby og Morten. Som husdyr var det først ei ku, gris og noen høner, senere kunne vi ha to kuer, kalv, gris og sauer i fjøset. Hest kom det først sent på 1940-tallet.

Bestefar Martin hadde livnært seg som tømmerhugger og fløter, men fikk pådratt seg astma og var ikke særlig arbeidsdyktig. Han klarte kun lettere arbeid og var avhengig av sønnene. Morten giftet seg i 1926 med Anna Rymoen. De fikk sønnen Birger i 1927 og fikk satt i stand et rom i 2. etasje i huset. De var til stor hjelp i nybrottsarbeidet.

Morten flyttet i 1934 med familien til Græsberget, og Konrad var den som nå skulle hjelpe farfar med bruket. Han fikk skogsarbeid i Lommedalen og kunne bare bidra på bruket leilighetsvis. Derfor ble sønnene etter hvert enige om at Morten skulle vende tilbake fra Finnskogen og overta bruket.

I 1945 vendte far, mor, Birger og jeg tilbake til Myrdal og vi tok fatt på å opparbeide resten av jorda som lå inn under bruket. Da var det vokst opp 3 meter høy ungskog vest for husene. Far hogg ned skogen etter hvert, og farfar hogg den opp til brensel. Far og Birger brøt opp restjorda på gamlemåten. Også nå fikk vi hjelp av Gudbrand Sormerud til pløyinga.

Farmor fikk kreft, hun døde i 1946. Farfar var asmatisk og bodde sammen med oss inntil han ble så dårlig at han måtte til pleiehjemmet på Gjølstad, han døde i 1955.

Onnene ble oftest gjennomført som arbeidsbytte med andre av naboene – dagsverk mot dagsverk, voksne mot voksne, unge mot unge. Åkeren ble skåret med lånt hestedratt slåmaskin, og nek bundet for hånd. Poteter ble tatt opp med lånt potetopptager og plukket for hånd. Høy til fôr til dyra ble skåret med slåmaskin og hesjet til tork. Livet på bruket var arbeidsomt, men trivelig. Et ekstra uthus og stall i enden av låven ble bygget, og etter hvert fikk vi lagt inn vatn til fjøs og kjøkken og mors arbeid ble lettere med "moderne" ting som vannpumper inne og i fjøset, vaskemaskin og utslagsvask.

Morten Myrvold (1905-1982) og Anna født Rymoen (1907-1995).

*Else Borgny f. 1935 og Birger f. 1927.
Bak står Tove f. 1957, Bjørn Erik f. 1963 og Terje f. 1956*

Birger giftet seg i 1956 med Else Borgny Grythe og flyttet inn i 2. etasje på Myrdal hvor de fikk barna Terje og Tove. I 1958 bygget de seg hus på grunn kjøpt av Hangaard, her fikk de sønnen Bjørn Erik i 1963.

Birger overtok bruket i 1974, bygget nytt hus og uthus nærmere vegen. De gamle husene ble revet etter at far og mor var gått bort, far i 1984 og mor i 1995. Birgers sønn, Terje Myrvold, har bygget verksted i forbindelse med uthuset og driver bruket ved siden av verkstedet.

av Halvor Noer

I redaksjonen har vi fått i hende 3 interessante bøker. En skoleavis som lærer Alf Larsen fikk i stand i 7. klasse som lærer på Bånerud og Brøderud skoler. Helge Landfastøyen kom med disse håndskrevne bøkene. Han bor nå i huset etter Larsen og fant disse bøkene der. Bøkene omfatter følgende perioder:

Bånerud Barneblad – nesten månedlige blad fra nr.1 1927 til nr. 14 1928.

Vårt Skoleblad I – nesten månedlige blad på Brøderud skole fra nr. 1 1929 til nr 7. 1931.

Vårt Skoleblad II – nesten månedlige blad på Brøderud skole fra nr. 8 1932 til nr. 1 1934.

Vi må regne med at noen slike bøker er kommet bort.

Elevene var redaktører på omgang – en måned hver. Alle kunne sende innlegg til redaktøren som skrev det inn i boken med sin peneste håndskrift. ”Bladet” ble så lest opp i klassen. Stoffet er dels skrevet av redaktøren, dels av andre elever, dels hentet som avskrift fra andre kilder.

Vi skal presentere noen avsnitt fra noen av disse bladene i *Brandvalitten* framover. Først ut kommer et utsnitt skrevet av Martha Baanrud (Boger). Martha har utrolig god hukommelse, men dette produktet fra 80 år tilbake, husket hun ikke. Hun forteller at hun hadde frk. Retteraasen, frk. Foss, Storberget og Larsen som lærere på Brøderud. Vårt medlem, Harald Gustavsen på Roverud, gikk i hennes klasse. Ellers har de øvrige medelevene gått bort.

Martha som skolejente

*Martha Boger f. 1919
- på 90-årsdagen!*

Påsans uraner.

Hvis du alene engang skal tikke, så må du love mig at du ikke hopper av tikken mens den er i farten, men det gjorde Päsas det er klart.

Og tenk sig, til ikke nok med det, men Päsas skulde absolut se, tilbake i stedenfor frem som er riktig, det må du huske for det er riktig.

Det fikk nok Päsas føle engang, da han i full fart av tikken sprang, han falt pladask på ryggen i galen, så lang han var den lille krabakn.

Han kunde jo slått seg forover den skjøgen, men heldigvis hadde han rammen på ryggen. Som tok av støtet en vesentlig del, så ikke han slo seg helt ihjel. Dannerig og Co.

Spørsmål

1. Hvor høit flyver fuglene?
2. Hvorfor er jentene så glad i guttene?
3. Vil de være så snild å gi oss adressen til Chaplin, og hans alder? Må man gå noen særskilt skole for å gå til filmen? Hvor meget kommer en slik skole til å koste?
4. Hvorfor er Larsen så stung når vi har skrivning?
5. Jeg skal ha nye ski, hvilken sort er best?
6. Hvorfor får vi ikke avisen når det er bestemt?

To store slekter med herkomst fra Øyer i Gudbrandsdalen

av Halvor Noer

Arntzen-slekta som kom til Grinder gard, Grue i 1663 og holdt til der i 182 år. Noer-slekta som kom til Øst-Nor, Brandval i 1786 og som fremdeles er der, men som kom til Austgarden Skytre i 1668 og var innom Møystad, Bjerke og Sæta undervegs.

Arne Olsen giftet seg med Olaug Sjønnedatter på Grinder i 1663. Sjønne var lensmann og Arne tok over lensmannsvervet etter han. Arne kjøpte Austgarden Skytre og bygslet bort garden til Peder Eriksen i 1668.

På garden Olstad i Øyer er det tre bruk: Nordigard, Oppigard og Sygard. Arne Olsen og

Halvor Noer f. 1938

En litt lengre artikkel om dette emnet er presentert i *Slækt og Slekt* nr 1 2013.

Peder Eriksen vokste opp på nabobruk. Det er mye mulig at de var i slekt, men den gåten har slektsgranskerne i Øyer, Signy Elvebakken og Thorbjørn Hagen, enda ikke løst.

Ole Arentsen Olstad (1605-1693)

Fra Søndre Skåden til Olstad i Øyer

I

I

Arne Olsen (1638-1690)

Fra Olstad i Øyer til Grinder gard i 1663

I

I

Ole Arnesen (1664-1733)

På Grinder gard

I

I

Arne Olsen (1697-1748)

På Grinder gard

I

I

Ole Arntzen (1731-1811)

Krigsråden på Grinder

I

I

Peder Arntzen (1753-1819)

På Grinder gard

I

I

Ole Arntzen Lützow (1801-1871)

Solgte Grinder gard i 1845

Erik Bjørnsen Olstad (? -1684)

Fra Flugstad i Fåberg til Olstad i Øyer

I

I

Peder Eriksen (1620-1693)

Fra Olstad til Nestingrud i Øyer til Skytre i 1668

I

I

Erik Pedersen (1661-ca.1705)

På Austgarden Skytre

I

I

Ole Eriksen (1789-1767)

Fra Austgarden Skytre til Møystad til Bjerke

I

I

Halvor Olsen (1729-1795)

Fra Møystad til Bjerke til Sæta

I

I

Ole Halvorsen (1758-1841)

Fra Kongshaug til Sæta til Øst-Nor

I

I

Martin Olsen Noer (1790-1859)

Fra Øst-Nor til Stolsnor

– dyrlege og stamfar til Noer-slekta

En av Krigsrådens sønner var statsråd Andreas Arntzen (1777-1837). Statsråden var tippoldefar til riksadvokat Sven Arntzen (1897-1976)

Riksadvokatens barnebarn er Wenche Elisabeth Arntzen f. 1959 rettens administrator i Behring Breivik-saken

Martin er min tipp oldefar

Min tremenning Gunnar Marius Noer

- bor på Øst-Nor nå.

Peder Eriksen var gift med Maren Prestegarden. Hun var enke etter presten Frans Nilsen Riber i Øyer som døde i 1646. Hennes første sønn med Peder Eriksen ble døpt Frans (1652-1727). Dette stemmer med den gamle regel om oppkalling etter enkas første ektemann. Maren og Peder hadde med sønnene Frans og Erik (1661-ca.1705) til Austgarden Skytre i 1668. Frans kom senere som leilending på Berger i Grue.

Far til Arne Olsen var Ole Arentsen Olstad (1605-1693). Kanskje Krigsråd Arntzen på Grinder hadde fått kjennskap til sitt opphav, da han endret etternavnet fra Arnesen til Arntzen.

*Kilder: Harald Hveberg: Grueboka II. Flisa 1949
Wikipedia
Mye hjelp fra slektsgranskerne Signy Elvebakken i Øyer, Thorbjørn Hagen i Venabygd og Inger Rønaasen i Grue.*

De tre Olstadbrukene – Oppigard, Nordigard og Sygard - ligger høyt oppe i lia med flott utsikt over dalen og Lågen. Arne og Peder fant seg et helt annet landskap, da de kom til Grinder gard og Skytre i Grue.

Foto: Halvor Noer 2012

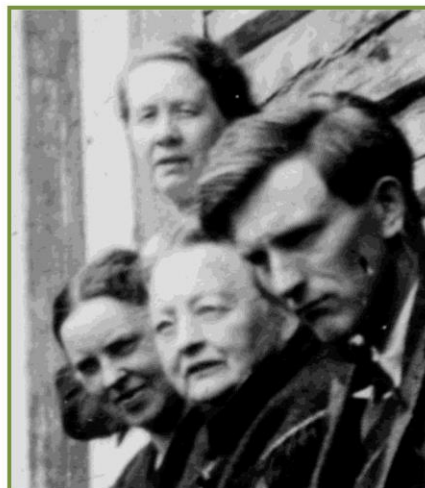
Hvem er den ukjente?

I 2013-kalenderen er det et bilde for april måned, der medlemmer av Noer-familien er til stede. Dessuten er det ei ukjent dame med på bildet. Dagmar Strand opplyser at dette er hennes tante: Annie Margrethe Johnsen Meldalen født og oppvokst i Meldalen på Grue Finnskog. Hun var hushjelp på Østre Berger mot slutten av 1930-tallet og hadde også vært der en tid som ung. Annie gikk husmorskolen på Skansgården og var kjent for å være god til å lage mat.

Utsnitt fra kalenderbildet – april 2013.

Annie Margrethe Johnsen Meldalen (1889-1965) står bak.

Foran fra venstre: Aslaug Noer, Karen Noer og Ole G. Noer.

Momenter fra årsmeldinga for 2012

valgt ut av Halvor Noer

Tundagen

Tundagen ble arrangert lørdag 2. juni. Tross kald nordavind var det brukbart fram møte. Brandval Skolemusikk bidro til åpningen med sine drillpiker - populært og sjarmerende! Thor Rønningen, Kristian Granli og Svein Engelstad spilte og sang og skapte god stemning.

I Galleri Grisen viste Sølvi Benterud et imponerende utvalg av sine rosemalte gjenstander og Ivar Hansen hadde salgsutstilling av sine neverarbeider. I Gammelstun hadde Husflidslaget utstilling og salg av egenproduserte husflidsarbeider.

I Nistun viste Ole Erik bilder og video fra Bergerskogen. Her holdt også slektsgranskerne til og besøket innomhus var bra.

De tradisjonelle konkurransene ble som vanlig også avvirket. Arne Øverby fra GUMF demonstrerte Kongsvingers brannbil fra 1926. Bygdekvinnelaget lar overskuddet av rømmegrautsalget tilfalle Tundagen, og sammen med lodd-og vaffelsalg bidro dette til et overskudd på ca kr. 10.000.

Grendevandring i Øverbyen

Søndag 19. august gikk årets Grendevandring av stabelen. Vi møttes på Kirketorget for å starte en guidet tur rundt i Øvrebyen med Steinar og Åsne Stolpe som kunnskapsrike guider. I Brandvalitten nr. 3 2012 står et omfattende referat fra turen.

Busstur til Eidskog og Koppom

Søndag 2. september satte vi oss på veteranbussen til Terje Kjensli og dro til Eidskog. Vi beså først Sootkanalen fra sluse 4 til sluse 16. Deretter sto Bedehuset på Vestmarka for tur, hvor vi fikk servert tunnkake og kaffe. Almendinga er Eidskog Museum og Historielag's bygdetun. Et imponerende anlegg.

Deretter over grensen til Sverige og Koppom hvor vi besøkte Hajom Hembygdsgård. Etter krigen er Bredsskapsmuseet bygd opp her. Vi fikk også servert nevagraut og flesk. Et fyldig referat fra turen finnes i Brandvalitten nr. 4 2012.

Julegraute på Skineb

Den tradisjonelle julegraute ble fortært i Gammelstun torsdag 6. desember i regi av Husflidslaget og Tunstyret.

Kveldsåpent

Kveldsåpent er som vanlig arrangert første torsdag i måneden, med unntak av juni, juli og august, med følgende temaer: Bureising i Solør og Brandval, Brandvalboka - Hokåsen, Hofoss Historieforening, Seterdrift, Åsnes Finnskog Historielag, Kirkebygg og kirkeinventar i nærområdet, Julegraute i Gammelstun.

Tirsdagsklubben

Tirsdagsklubben er meget godt besøkt, og har hatt opp til 20 deltakere. En uformell sammenkomst med kaffe, prat og trekkspillmusikk settes pris på av medlemmene. Tirsdagsklubben har hatt 9 møter.

Bygdebokkomiteen

Bygdebokkomiteen fikk i forbindelse med årsmøtet i 2009 et prospekt for arbeidet med Brandval bygdebok. Arbeidet med boka har pågått for fullt også i 2012. Hokåsenbindet ble klart - og godt mottatt ved salget som startet før jul etter en fin omtale i Glåmdalen. Fram til nyttår er det solgt 398 eksemplarer av Hokåsenbindet. Det ble solgt noen Finnskogbind samtidig og totalsalget av dette bindet er ved årsskiftet på 724 bøker.

De 3 områdene som gjenstår er Roverud, Brandval øst, Nor og Brandval vest. Komiteen foreslår at arbeidet fortsetter med områdene Roverud, Brandval øst og Nor samtidig. Bernt Olav Neskvern skal lage et oppsett som grunnlag for at Rolf Amundsen kan komme i gang med sin del av jobben på nyåret. Fotogruppa har gjort en fin innsats med Hokåsenbindet og bør fortsette med dagens ledelse.

Brandvalitten

Brandvalitten har kommet med 4 nummer med 96 sider. Opplaget er på ca 700. Det er for tiden god tilgang på stoff fra medlemmene, men vi tar gjerne i mot fra flere av dere.

Øst-Norutvalget

Utvendig restaurering av Svalgangsbygningen ble ferdiggodkjent i 2009. Etter en pause er det startet opp med planene for innvendig restaurering. Det er utarbeidet tilstandsrapport for innvendig restaurering av 1. etg. Det er søkt om tilskudd til dette arbeidet. Det blir ikke oppstart før finansieringen er i orden.

Arkiv - og vaktmesterkomiteen

Det har vært 9 «Bli kjent i arkivet-kvelder». Omplussing og registrering av bøker, tidskrifter, avisutklipp og lignende har fortsatt i 2012. Arkivet etter Axel Larsen er registrert. Arkivet er lagret i Kvinnemuseets kjeller. Møtene har i løpet av året hatt besøk av 17 stk.

Musikk- og Intervjugruppa

Det er kjøpt inn filmutstyr til Historielaget. Første opptak ble gjort med Astri Nordal Bekkelund. Opptaket handler om tida fra 1956-1999, hvor hun forteller om da hun og mannen kom og slo seg ned på Øvre Gjeterud. Det var forøvrig i siste øyeblikk dette opptaket ble gjort.

Filmutstyret er nå ivaretatt av Ole Jonny Holt. Når det gjelder utlån har gruppa beslutta at de som innen Historielaget skal bruke det først får et lite kurs i hvordan man behandler det, og at det bringes tilbake til Ole Jonny for oppbevaring der, slik at vi alltid har en kontroll på det.

Per Skogrand har laget dvd plater om sangeren Oddvar Tangen, en fra Øvre Breen dam og en video hvor Rein Johnsen og Else Tryland forteller om gamle plasser rundt Storhaugen.

Utesamlingsgruppa

Gruppa har hatt to møter. På første møtet ble alle husene på Tunet inspisert for å få en oversikt over hva som trengtes å gjøre. Arbeidet vil ta utgangspunkt i Johan Seglsten's skisser.

Slektsgranskingsgruppa

Det har vært avholdt 9 åpne kvelder i slektsgranskingsgruppa siden siste årsmøte. Gruppa har merket en påtagelig økning i interessen, etter at NRKs serie "Hvem tror du at du er?" startet på nyåret.

Fotogruppa

Fotogruppa hadde bilde- og videoframvisning på Tundagen. Gruppa har ansvaret for bildearkivet i Historielaget og Historielagets kalender. Det er solgt ca 950 kalendere.

Bygdetunet på Skineb

Det ble gjennomført en stor dugnad 31. mai for å forberede Tundagen. Hagegruppa har opparbeidet plen på sydsiden av Gammelstun.

Medlemmer

Historielaget hadde 625 medlemmer pr. 31. desember 2012. En økning på 24 medlemmer fra 2011.

Årsmøte i Brandval Husflidslag 28. januar 2013

Referat av Marika Rymoen

Saker til behandling:

1. Det er enighet om å si opp avtalen med Turistinformasjonen da salget ikke har vært som forventet.
2. Vi ønsker flere medlemmer og skal sette i gang en vervekampanje.
3. Det ble enstemmig vedtatt at vi gir kr. 10.000,- til MR-maskin på Kongsvinger sjukehus.
4. Skiltingen til Tunet er for dårlig, og det er vanskelig å se avkjørselen når det er mørkt. Tar kontakt med Terje Hauger i Historielaget for å se hva som kan gjøres.
5. Det har kommet ønske om at trekningsliste fra lotteriene våre offentliggjøres i Brandvalitten.

Etter valget har styret følgende sammensetning:

Leder: Eva Storlien

Kasserer: Randi Vestli

Sekretær: Marika Rymoen

Styremedlemmer: Gunn-Britt Hagen og Heidi Nygård

Varamedlemmer: Åshild Nymoen og Synnøve Brøderud

Valgkomité: Ella Rymoen og Kari Nordseth

Studieleder: Gunn-Britt Hagen

Marika Krogsæter Rymoen f. 1971

11 av totalt 19 medlemmer var til stede på årsmøtet som ble holdt hos Ella Rymoen.

Kongsvingers utvikling på 60- og 70-tallet.

Referat fra Jan Pedersens kåseri på årsmøtet av Jan G. Hokaasen.

Jan Pedersen innledet sitt kåseri med å gå langt tilbake i tid, helt tilbake til bronsealderen. Fra den tiden har man i tillegg til en kvinnegrav funnet på Tråstad, også gjort funn med tilknytning til jakt og fiske. Fra vikingtida kunne det registreres en viss befolkningsøkning langs Glomma, uten da å kunne kalle Kongsvinger sentrum for distriktet. Sentrum var sannsynligvis Grue med sine storgarder.

På 1600-tallet var svenskene ofte i strid med Danmark-Norge, og da hovedvegen fra Sverige til Oslo gikk over Tråstad sund, fikk sundet stor betydning. Tråstad skanse ble bygd, en stor jord-skanse med 5 kanoner. Dette for å beskytte sundet mot inntrengere.

Jan Pedersen f. 1942

I 1673 ble byggingen av en ny skanse på toppen av Tråstadberget startet. Noe senere ble det planlagt en utbygging av Vinger skanse til full festning. Denne stod ferdig i 1684.

I 1837 ble lov om formannskaper sanksjonert. Dette ble gjort fordi lokalforvaltningen inntil da var preget av usystematisk statlig kontroll. Vinger og Grue ble de største kommuner i distriktet.

Kongsvinger ble imidlertid skilt ut fra Vinger i 1854 og Brandval fra Grue i 1863.

Det skulle gå nærmere 100 år før tanken om sammenslåing av kommuner ble aktuell. Ved åpningen av Rådhuset i 1950 nevnte fylkesmann Knut Monssen Nordanger at Kongsvinger, Vinger og Brandval burde vært en kommune. Ideen ble en realitet da disse kommunene ble slått sammen i 1964. Sammen-slåingen foregikk temmelig smertefritt, selv om man fikk en politisk dragkamp som til slutt tid ligere kontorsjef i Brandval, Norvald Strand, vant. Han viste seg å bli en meget dyktig ord-fører. Han var opptatt av å skaffe byen nye arbeidsplasser og boliger, hvilket ville føre til økt innbyggertall.

Jan G. Hokaasen f. 1942

På slutten av 1960-tallet ble Kongsvinger pekt ut som ett av åtte vekstsentre i Norge. Strand hadde mange kontakter som var til hjelp for å markedsføre Kongsvinger. Oslo hadde ingen industrivennlig politikk, og flere bedrifter fant Kongsvinger som et rimelig egnet sted å etablere seg. Svenskene antok at Norge skulle bli medlem av EF, og enkelte flyttet sin virksomhet til byen. To av disse eksisterer også i dag.

Kommunens ideologi var at den skulle eie tomtene og dermed holde prisene nede, både når det gjaldt bedriftsbygninger, boligblokker, rekke-hus og villaer. Dette fortsatte til ut på 1980-tallet og medførte at skattebetalere flyttet til Kongsvinger. Kommunen skaffet arealer og startet bygging av industribygg som ofte stod ferdig før leietakere var skaffet. En fordel var det også at som vekst-senter med Siva-anlegg var det gitt fortrinnsrett til lån i statlige banker, så som Husbanken og Kommunalbanken.

Norvald Strand hadde, foruten kontakter sentralt, også gode lokale samarbeidspartnere, Ø.M. Fjeld, KOBBL, DnC og avisa Glåmdalen.

Rådmann Per Dobloug pensjonerte seg i 1975. Da tok Norvald Strand over hans stilling, og Odd Finsrud ble ny ordfører. Dette fortonet seg til tider som en noe merkelig situasjon, idet Strand

fremdeles var «litt ordfører». Finsrud døde i 1984, og Terje Pedersen rykket opp som ordfører. Han fortsatte stort sett samme strategi som tidligere. Ideologien om at kommunen skulle styre prisene innen boligmarkedet forsvant mot slutten av 1980- og 1990-tallet. Da kunne bedriftene selv kjøpe sine tomter. Det kunne merkes en stagnasjon i utviklingen. Dette vises også til dels gjennom innbyggertallet i

kommunen, mellom 17.000 og 18.000 under hele 2000-tallet. I dag opplever vi noe vekst i innbyggertallet.

Jan Pedersen avsluttet et meget interessant og levende framført kåseri med noen artige anekdoter fra tidligere kommunestyremøter.

Syforeningen «Munter».

av Per Skogrand

Den 11 januar 1937 var etternevnte damer samlet hos Gudrun Strandli for å danne en syforening. Gudrun Strandli, Agnes Langbråten, Ragna Foss, Karen Foseid, Hanna Langbråten, Olga Guldhaugen, Alma Aamodt, Magna Grønvold, Marthe Foseid, Margit Berget, Valborg Moe og Magda Thorvaldsen.

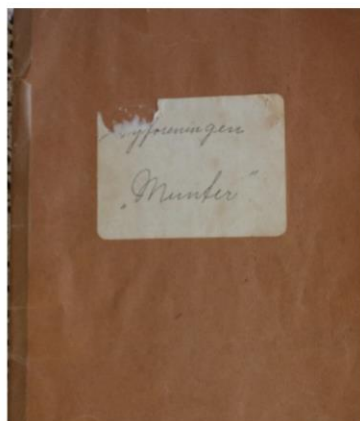
Per Skogrand f.1952

Forslag: Det besluttedes at kalle foreningen "Munter". Dette var det første som ble skrevet i den nye syforeningens protokollbok.

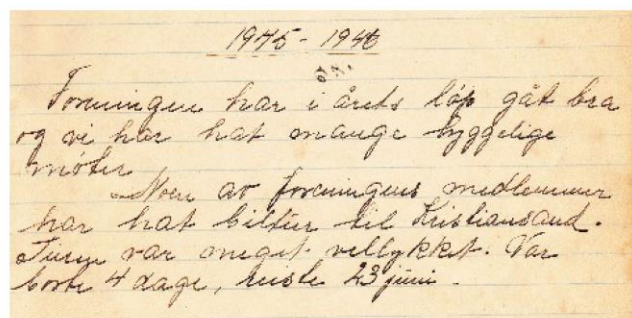

Her er de fleste sydamene med på bildet. De hadde ingen årskontigent, men hvert medlem måtte kjøpe lodd for kr. 0,50 pr. møte. Den som holdt møte kjøpte en gjenstand til ca. kr. 1,-. Det kom inn mellom kr. 5- 10 på hvert møte. Det ble holdt møte en gang i måneden, og hvert medlem tok med seg smørbrød og fløte. Foreningen reiste på en del turer, 26-27 juni 1937 hadde de en to dagers biltur til Halden.

1. rekke fra venstre: Laura Eriksen (født Grønvold), Ester Eriksen (født Aamodt), Olaug Johannesen (født Moe), Aud Eriksen (født Langbråten).
 2 rekke fra venstre: Ragna Foss, Karen Foseid (født Foseidberget), Olia Foss, Magna Grønvold, Gudrun Strandli (født Foseid).
 3 rekke fra venstre: Agnes Langbråten (født Foseid), Borghild Otter (født Kristiansen), Olaug Foss, Valborg Moe (født Luka) med Bjørg Vangerud (født Moe) på armen, Alma Aamodt, Hanna Langbråten (født Kirkhus) og Inga Foseid.

Syforeningens protokoll.
 Bilde og protokoll utlånt av
 Haldis og Kjell Strandli.

Her et utklipp fra protokollen. Biltur til
 Kristiansand 1945.

Utdrag fra Tone Johnsens
referat fra Historielagets Årsmøtet
onsdag 27. februar i Bøndernes Hus

Leder ønsket velkommen til årsmøtet 2013. 45 personer var møtt fram.

Årsmøtet minnet Inger Rapstad, Astrid Nordal Bekkelund, Arne Næss, Josef Hansen og Reidar Lundhaug med ett minutt stillhet.

Årsmeldingen ble lest opp og enstemmig godkjent.

Regnskap Historielaget

Kasserer la fram revidert regnskap. Historielagets regnskap viste et overskudd på kr 75 582,88.

Hovedinntekten har vært medlemskontingent og kalendersalg. Regnskapet ble enstemmig godkjent og kasserer innrømmet ansvarsfrihet.

Regnskap Bygdetunet

Kasserer la fram revidert regnskap. Bygdetunets regnskap viste et overskudd på kr 24 578,37.

Gaver i 2012: Inger Rapstads og Arne Næss minne, til sammen kr 25 450,-.

Regnskapet ble enstemmig godkjent og kasserer innrømmet ansvarsfrihet.

Budsjett 2012 for Historielaget og Bygdetunet

Styret ved kasserer la fram et budsjettforslag som viste et overskudd på kr 23 800,- for Historielaget, og et underskudd på kr 52 600,- for Bygdetunet. Underskuddet er beregnet ut fra omfattende vedlikeholds- og restaureringsarbeider. Budsjettforslaget ble enstemmig vedtatt.

Kontingent for 2014

Historielaget har relativt god økonomi, og foreslår i jubileumsåret 2013 å trykke Brandvalitten i farger uten økning i medlemskontingenten. Fargetrykk er imidlertid såpass mye dyrere at styret foreslår fortsatt trykk i farger, men også økning i medlemskontingenten fra kr 150,- til kr 175,- i 2014.

Det kom ytterligere to forslag under møtet:

- Medlemskontingenten økes til kr 200,- i 2014
- Medlemskontingenten økes ikke i 2014

Avstemmingen ble foretatt som følger:

1. Medlemskontingenten for 2014 økes ikke, men blir uforandret, kr 150,-.
Forslaget ble forkastet mot 8 stemmer.
2. Styrets forslag om økning til kr 175,- settes opp mot årsmøtets forslag om økning til kr 200,-.
Årsmøtets forslag om økning til kr 200,- i årlig medlemskontingent i 2014, ble vedtatt mot 7 stemmer.

Valg

Etter valgkomiteens forslag ble følgende valg enstemmig fattet:

Styret

Leder	Terje Hauger (1 år)
Styremedlemmer	Ole Johannes Østberg (1 år) Tone Johnsen (1 år) Anne-Lise Brøderud (2 år) Svein Engelstad (2 år) ny
Varamedlemmer	Magne Bratberg (1 år) Sigmund Engdal (1 år) Aslak Moe (1 år) ny

Bygdetunekomite

Leder	Rolf Hauger (1 år)
Styremedlemmer	Lars Lundhaug (1 år) Svein Engelstad (2 år) ny Reidun Staal (2 år) Rein Johnsen (1 år)
Varamedlemmer	Jens Foseid (1 år) Per Holen (1 år) Ivar Hansen (1 år) Magne Østgård (1 år) Bjørn Fossum (1 år)

Brandvalitten

-17-

Utesamlingsutvalg

Leder Rein Johnsen
Karin Hagen
Odd Arne Meldalen
Jan G Hokaasen
Magne Østgård

Revisorer

Ole Neskvern (1 år)
Signe Holtet (1 år)

Bildekontakter

Sverre Ruud
Rein Johnsen
Mary Ann Andersson
Helen Lunderbye
Per Helge Lystadmoen (ny)

Kulturminnegruppe

Leder Børre Børresen (ny)
Dagfinn Olsen
Trygve Rotberg
Oddbjørn Johansen
Thor Olsen

Intervju- og musikkgruppe

Leder Fred Nordal
Ole Jonny Holt
Per Skogrand
Tor Welo
Trond Våreid

Slektsgranskingsgruppe

Leder Tom Granseth
Ole Johannes Østberg
Bjørn Thomassen
Tom Linde

Gruppeledere og gruppe-medlemmer er valgt for 1 år.

Kongsvinger museumsforening

Varamedlem Terje Hauger (1 år)
Ole Johannes Østberg (1 år)

Faste komiteer

Øst-Nor- utvalget

Leder Thore Desserud
Halvor Noer
Jan G. Hokaasen
Gunnar Marius Noer
Ingun Aastebøl

Hagegruppe Skineb

Leder Rønnaug Børresen
Åshild Nymoen
Lille Storberg
Aud Bjerke

Fotogruppe

Leder Birger A Holtet
Ole Johannes Østberg
Ole Erik Ruud
Terje Hauger

Arkiv og vaktmestergruppe

Leder Reidun Rapstad
Svein Moen
Eva Melbye (ny)
Wiggo Melbye (ny)
Gunhild Øiseth
Ole Johannes Østberg
Tom Linde

Vestsidegruppe

Leder Rein Johnsen
Kari Bråten
Tone Johnsen
Bjørn Fossum
Martin Johnsen

Finnskoggruppe

Leder Svein Steffenstorpet
Terje Hauger
Hjørdis Aakre (ny)

Brandvalitten

Redaktør Halvor Noer
Ole Erik Ruud
Terje Hauger
Ole Lunder

Annonser

Valgkomite

Karin Hagen (1 år)
Jan G. Hokaasen (2 år)
Rønnaug Børresen (3 år) ny

Bygdebokkomite for Roverud-Brandval-Nor

Leder Arne L. Hanestad
Trygve Myrvold
Ole Johannes Østberg
Tom Granseth (ny)

Fotogruppe, Bygdebok

Leder Trygve Myrvold
Ole Erik Ruud

Vi har følgende bøker og skrifter til salgs:

Brandvalboka – Hokåsen		Kr 550
Brandvalboka – Finnskogen		Kr 550
Brandval Sanitetsforening 100 år		Kr 300
Möte med Finnskogar - Skogsfinska besöksmål		Kr 150
Skogbrukets historie i Kongsvinger		Kr 290
Brandval Kirke 350 år		Kr 100
Gamle Roverud		Kr 330
Brandval og Vinger Bondelag 100 år		Kr 200
Norsenterets historie		Kr 200
Agnåa – Vestmarkas perle		Kr 200
Lovise og Nils Hagen med etterkommere		Kr 30
Brandvalitten	ny	Kr 30
	gammel	Kr 20
Kalendere	ny	Kr 80
	gammel	Kr 20
Kart:		
Tur-og kulturminnekart Eikeberget og Fjøserberget		Kr 50
Jakt- og turkart Kongsvinger Vestside		Kr 50

Disse kan bestilles tilsendt - porto kommer i tillegg.

Kontakt: Ole Johannes Østberg tlf: 62 82 51 40. E-post: olejeast@skyberg.no.

Brandvalboka-Hokåsen er i salg

Boka tar for seg slektene på alle matrikulerte eiendommer på Hokåsen.
Boka er på 430 sider og koster Kr 550.
Finnskogbindet og Hokåsenbindet selges samlet for Kr. 1000.

Boka er å få kjøpt på Sportshjørnet, Roverud og på Servicetorget i Kommunen.
Boka kan bestilles tilsendt som postpakke direkte fra Brandval Historielag
v/ Ole Johannes Østberg, Skybergvegen 19, 2219 Brandval
tlf 62 82 51 40 E-post: olejeast@skyberg.no.
Porto kommer i tillegg med kr 160.

Vil du støtte oss med din Grasrotandel?

Org.nr: BRANDVAL HISTORIELAG

Org.nr: 875876252

32774875876252

NORSK TIPPING

GRASROTANDELEN

Gamle leker

Fra heftet:

Friminuttene i den gamle skolen.

Anne Marie Halvorsen var lærer på Brandval Sentralskole og samlet på 80-tallet inn opplysninger om gamle leker. Hun fikk registrert 34 leker. Alle disse er beskrevet i et hefte hun utarbeidet i 1989. Mange av dem er for oss enten ukjente eller glemt – noen kjenner vi igjen. Se Anne Maries beskrivelse av dette prosjektet i Brandvalitten nr. 4 2011. (Red.)

*Tekst og tegning
av Anne Marie Halvorsen f. 1940*

Ballspill

Ballspill har alltid vært populært der unge mennesker har vært samlet. Skjønt så avansert som det er nå, var det neppe før. Fotball, håndball, kanonball og slåball har holdt seg levende og er fremdeles populære spill. De fleste elevene har spilt disse i løpet av skoletida.

For 40-50 år siden var ballkast mot vegg eller parvis mot hverandre, veldig populært. Kvaliteten på ballen var nokså varierende. Alt fra hjemmelagde "filleballer" til gummiballer med ymse sprett i ble brukt. Jo flinkere utøverne var, jo vanskeligere ble øvelsene. Reglene og øvelsene varierte fra bygd til bygd. Dette var typiske jenteleker. Guttene var nesten aldri med.

13. lek: Skallekasten

- 10 Ballen kastes mot veggen, og panna brukes til å nikke ballen tilbake. Ballen skal ikke tas i hendene før en har klart 10.
- 9 Ballen kastes mot veggen og møtes med brystet.
- 8 Ballen møtes med kneet.
- 7 Sju spark med foten eller leggen.
- 6 Først kastes ballen mot veggen, nikked mot veggen, møtes med brystet, så til veggen, møtes med panna osv. (Panne + bryst = en).
- 5 Panne + kne.
- 4 Panne + fot (legg).
- 3 Begge knær (høyre + venstre = en).
- 2 Begge legger (høyre + venstre = en).
- 1 Kast ballen mot veggen, snurr rundt og ta igjen ballen.

Dersom en bommer underveis, er det nestemanns tur. En må da vente til de andre har bommet, før en får kaste igjen. En begynner da der en er kommet før en bommer. Bommer en på 5, begynner en på 5 neste gang. Dette ballspillet ble brukt både mot vegg (en og en) og parvis mot hverandre.

Tor Aarstad f. 1932

Gamle ord og uttrykk

av Tor Aarstad

Seinvølinn = treg, langsam

Skætthøll = skattholl

Skræppe tå = skryte av

Skromte = spøke, gå igjen

Slinre ang. vedhugst = fjerne barken langs
stokken i strimler

Spifælu = kvalm, uvel

Sputtklæsse = spyttklyse

Trevle sæ fram = famle seg frem med hender og
føtter, bevege seg langsomt

Træssje = treske korn, slå eller dælje

Veakæst = stablet ved i ranke

Vælinn = valen, følelsesløs, treg

Sjøl om en er paranoid, kan det jo tenkes at det er noen som følger etter en og erklærer seg enig Jeg minner om 22. juli 2011.

Å bli gammel er som å bli beskyldt for en forbrytelse du aldri har begått.

Mange ville ha det godt, hvis de ikke hadde visst at andre hadde det bedre.

Fattigdom er naturligvis ingen skam, men den er så fordømt plagsom.

Kunst er noe man ikke kan, for når man kan det, er det ingen kunst.

Merkelig nok er det mange som tror de snakker sant bare fordi de ikke juger.

Det er to slags mennesker: De som går foran og utretter noe, og de som kommer etter og kritiserer.

Alt du behøver her i livet er uvitenhet og selvtillit. Dermed er din suksess sikret.

Når jeg føler trang til mosjon, legger jeg meg gjerne ned på sofaen til det gåt over.

Av ordenes saga

Om å føle noen på tennene

Dette uttrykket stammer fra god gammeldags hestehandel. Det var ikke så lett å bestemme alderen på en hest, så derfor undersøkte man tennene. Man kunne da visstnok også finne ut om hesten var krybbebiter, som er en lei uvane hester kan legge seg til. Da står den å biter i treverket i stalla samtidig som den gulper. Slike hester ville man helst ikke ha.

I dag brukes uttrykket blant annet i idrettssammenheng, når to motstandere er avventende i forhold til hverandre for å finne ut mest mulig før de eventuelt setter inn et angrep.

Det var nettopp hester, i tillegg til tatere, som var så spennende med Kongsvinger-marken i gamledager. Jeg er fullt berettiget til å mimre om de tider, når jeg av år er nærmere 100 enn 50. Det var riktignok ikke så stort arrangement den gangen, men for en guttunge virket det såvisst overveldende – og fullt av liv. Originaler som ruslet rundt på markensplassen og skapte oppmerksomhet og muntrasjon bare med sitt blotte nærvær.

Det var helst hestehandelen som opptok oss smågutter mest. Tatere med sine kvikke og morsomme salgsargumenter blant trauste liebhavere fra skog- og landbruk med slunkne bergansmeiser hengende på ryggen og med stramme snuslæpar. Løftet på slakke hestelæpar for å tolke hestenes gul-brune tyggeredskap og tilstand for øvrig. De gubba som hadde god hestekunnskap og vurderingsevne, kunne muligens gjøre et brukbart kjøp, men ”kjøpt på marken” var nok generelt ikke noe særlig lovende kvalitetsmessig. Det hendte vel at noen av disse firbeinte gjorde seg best på kakeskiva som pålegg ...

TUNDAG PÅ SKINEB

lørdag 1.juni 2013 kl 12.00 - 16.00

Åpning med flaggheising. Brandval Skolemusikk medvirker.
Underholdning: Thor Rønningen og Kristian Granli spiller opp.
Konkurranser: Kaste på stikka, hestekokasting, dart.
I Gammelstun: Husflidslaget har salgsutstilling.
I Galleri Grisen: Ellen Meldalen Øsleby og Olea Moen stiller ut henholdsvis tekstil- og kunststrikk-arbeider
I Nistun: Slechtsgransking. Visning av gamle bilder
Salg av Brandvalboka-Finnskogen,
Brandvalboka-Hokåsen og andre bøker

Bygdekvinnelaget serverer rømmegraut.

Kaffe , vafler og loddsalg

KVELDSÅPENT PÅ SKINEB

Torsdag 2. mai kl 17.00: Vårdugnad på Skineb
Torsdag 30. mai kl 17.00: Tundagsdugnad på Skineb
Torsdag 6. juni, Ikke møte
Torsdag 4. juli og Ikke møte
Torsdag 1. august: Ikke møte
Torsdag 5. september kl 18.00: Magne Ivar Mellem: Om Solør Slektshistorielag og om slechtsgransking

Slechtsgranskingsgruppa har åpne møter på Skineb

Andre tirsdag i måneden kl 18.00: 14. mai, 10. september, 7. oktober, 12. november, 10. desember

Bli kjent i arkivet i Nistun

Tredje onsdag i måneden kl 17.00 – kl 19.00: 15. mai, 18. september, 16. oktober, 20. november.

Tirsdagsklubben møtes på Skineb

Siste tirsdagen i måneden kl 11.00: 28. mai, 27. august, 24. september, 29. oktober, 26. november.

Grendevandring på Øiermoen søndag 18. august

Oppmøte på Øiermoen kl 11.00. Flere opplysninger: Ring Terje, telf. 907 63 413

Årets busstur går til Odalstunet søndag 1. september

Bussavgang fra Enger'n på Roverud kl 09.30 via Kongsvinger til Odalstunet. Pris: kr 400,- pr person.
Omvising, mat og drikke.
Påmelding til Anne-Lise Brøderud på telefon: 62826990 innen 20. august.
Ytterligere opplysninger kan gis av Terje, telefon 907 63 413.